

Preliminarni komentari Predstavništva UNHCR-a u BiH na nacrt Zakona o strancima

Predstavništvo UNHCR-a u Bosni i Hercegovini se zahvaljuje Ministarstvu sigurnosti na dostavi nacrtu Zakona o strancima na komentare.

Ovim dostavljamo preliminarne komentare i nadamo se daljoj saradnji i diskusiji u nastavku izrade Zakona o strancima.

Zaštita podataka u slučaju stranca koji je iskazao namjeru traženja međunarodne zaštite (azila) u BiH

UNHCR savjetuje da se uvrste odredbe koje sadrže obavezu očuvanja ličnih podataka o tražiocima azila povjerljivim. Za svako otkrivanje ličnih podataka o pojedinim tražiocima azila bilo kojem organu vlasti trebalo bi imati odobrenje predmetnog tražioca azila.

UNHCR predlaže da se gore navedene napomene razmotre u kontekstu člana 14. u vezi sa utvrđivanjem identiteta i člana 110. nacrtu Zakona o strancima.

Privremeni boravak po osnovu spajanja porodice – čl. 50. st. (2)

UNHCR savjetuje da se izbjeglice izuzmu od potrebe ispunjavanja uvjeta koji se odnosi na izdržavanje članova porodice, kao što su dokaz o adekvatnom smještaju, osiguranje u slučaju bolesti i izvor prihoda. UNHCR predlaže da se propišu olakšani uvjeti spajanja porodice za izbjeglice u Bosni i Hercegovini, a u vezi uvjeta koji su navedeni u stavu (2) člana 50, uzimajući posebno u obzir specifičnu situaciju u kojoj se nalaze izbjeglice i članovi njihovih porodica, zbog čega smatramo da od izbjeglica ne bi trebalo tražiti uvjete koji se traže od drugih stranaca.

Prava lica bez državljanstva – čl. 58. st. (5)

Konvencija o statusu lica bez državljanstva iz 1954. godine predviđa da osobe bez državljanstva uživaju barem isti pristup pravima i povlasticama koje su garantirane strancima, a naročito pravima koja se odnose na plaćeno zaposlenje (članovi 17, 18. i 19) dok se njihov pristup osnovnom obrazovanju (član 22) i općim povlasticama (član 23) čiji sadržaj treba da odgovara socijalnoj pomoći i zdravstvenoj zaštiti izjednačava sa tretmanom državljana. UNHCR savjetuje da se ove napomene uzmu u obzir u vezi sa članom 58. stav (5).

Boravak koji ne spada u osnove za stalni boravak – čl. 80.

UNHCR predlaže da osobe pod međunarodnom zaštitom (izbjeglice i osobe pod supsidijarnom zaštitom) kao i apatridi kojima je dodijeljen privremeni boravak iz humanitarnih razloga steknu uvjet za odobrenje stalnog boravka u BiH na osnovu dodijeljenog statusa i boravka koji proističe iz tog statusa.

Član 34. Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine *propisuje „Države ugovornice će u najvećoj mogućoj mjeri omogućiti asimilaciju i naturalizaciju izbjeglica. One će naročito nastojati da ubrzaju postupak naturalizacije i da u najvećoj mogućoj mjeri smanje troškove tog postupka.“*

BiH kao potpisnica Konvencije o statusu izbjeglica se obavezala da će omogućiti asimilaciju i naturalizaciju izbjeglica. UNHCR predlaže izmjenu navedenog člana da bi se olakšala asimilacija i naturalizacija izbjeglica. Potrebno je naglasiti da je odluka o izbjegličkom statusu deklarativnog karaktera. Samo priznavanje statusa nije ono što izbjeglicu čini izbjeglicom, nego se tim činom ona samo deklariše kao takva. Izbjeglicom se ne postaje priznavanjem statusa, nego se status priznaje zbog toga što je predmetna osoba izbjeglica (vidjeti paragraf 28. UNHCR-ovog Priručnika o postupku i kriterijima za određivanje izbjegličkog statusa¹).

Član 32. Konvencije o statusu lica bez državljanstva iz 1954. godine, čija je potpisnica i BiH, propisuje *Države potpisnice će što je moguće više olakšati asimilaciju i naturalizaciju lica bez državljanstva. Naročito će uložiti sve napore kako bi se ubrzala procedura naturalizacije i koliko god je moguće smanjili troškovi i dažbine vezani za tu proceduru“*. Ovim se BiH obavezala da omogući olakšanu asimilaciju i naturalizaciju lica bez državljanstva.

Potrebe koje vezano za njihovu zaštitu imaju korisnici komplementarne zaštite (supsidijarna zaštita) često traju jednako dugo kao i potrebe koje imaju izbjeglice, te za većinu njih povratak u domovinu vjerovatno nije moguć.

Izvršni Komitet Programa UNHCR-a u svom Zaključku br. 103 (LVI) – 2005 – Zaključak o pružanju međunarodne zaštite, uključujući i putem komplementarne zaštite, u tački (n) poziva države da osiguraju osobama kojima je dodijeljena komplementarna zaštita najveći stepen stabilnosti i izvjesnosti:

„PRIMIVŠI na znanje važnost uspostave generalnih načela, na kojima se može zasnivati komplementarna zaštita za one koji imaju potrebu za međunarodnom zaštitom, a u pogledu osoba koje bi od nje mogle imati pogodnosti i u pogledu kompatibilnosti ovih vidova zaštite sa Konvencijom iz 1951. i Protokolom iz 1967. godine i sa ostalim relevantnim međunarodnim i regionalnim instrumentima:

.....

¹ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Handbook and Guidelines on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees*, December 2011, HCR/1P/4/ENG/REV. 3, available at: <http://www.refworld.org/docid/4f33c8d92.html>

(n) *Ohrabruje* države da, prilikom dodjele komplementarne zaštite onim osobama kojima je ta zaštita potrebna, **osiguraju najveći stepen stabilnosti i izvjesnosti**, i to putem osiguranja ljudskih prava i fundamentalnih sloboda tih osoba bez diskriminacije, vodeći računa o relevantnim međunarodnim instrumentima i odajući dužno poštovanje načelu najboljeg interesa djeteta i jedinstva porodice;“

UNHCR predlaže da stav (1) člana 80. bude izmijenjen na način da se omogući stalni boravak izbjeglicama, osobama kojima je odobrena supsidijarna zaštita i apatridima.

Princip zabrane vraćanja – čl. 109.

UNHCR pozdravlja uvrštavanje principa zabrane vraćanja u Zakon o strancima. Predložili bismo da princip zabrane vraćanja iz člana 109. sadrži i zabranu indirektnog vraćanja kako je to predviđeno u nacrtu Zakona o azilu.

Odjeljenje za zaštitu
Predstavništvo UNHCR-a u BiH
5. decembar 2015. godine